

IV. АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1. Анализа постојећег стања и правилно дефинисање промена које се предлажу

Правила за доделу државне помоћи за обављање услуга од општег економског интереса уведена су у правни систем Републике Србије 2012. године кроз измене и допуне Уредбе о правилима за доделу државне помоћи, у складу са обавезама РС из Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС-Међународни уговори”, број 83/08, у даљем тексту: ССП). Правила су садржана у 97а-97г те уредбе и делимично су усклађена са правним тековинама Европске уније у овој области. Доношењем новог Закона о контроли државне помоћи, који је почео са пуном применом 1. јануара 2020. године, дати су правни основи за даље усклађивање правила за доделу државне помоћи. За разлику од досадашњег концепта усклађивања који се заснивао на постојању једне уредбе о правилима за доделу различитих категорија државне помоћи, нов концепт подразумева доношење већег броја подзаконских аката који би се односили на прописивање услова и критеријума усклађености државне помоћи у различитим секторима, различитих врста или државне помоћи која се додељује путем специфичних инструмената доделе. На тај начин је и настао Предлог уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса који садржи исте основне принципе и одредбе садржане у постојећој уредби, али обухвата и додатне услове и критеријуме, као и ближе дефинисање појмова у складу са важећом ЕУ регулативом, али и новим Законом о контроли државне помоћи.

Суштина постојања правила за доделу државне помоћи у облику накнаде је стварање једнаких услова пословања за све учеснике на тржишту, чиме се јача слободна конкуренција и обезбеђују здравији услови пословања, али и омогућава пружање услуга од општег интереса на квалитетан и континуиран начин од чега крајњу корист имају сви грађани Републике Србије или одређене јединице локалне самоуправе.

Одредбе уредбе ће утицати на даваоце и кориснике државне помоћи. Даваоци државне помоћи могу бити надлежни органи Републике Србије (министарства), аутономне покрајне или јединица локалне самоуправе, као и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима и додељује државну помоћ у било ком облику. Са друге стране, корисници државне помоћи могу бити учесници на тржишту, односно свако правно и физичко лице које обавља економску делатност, тј. делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту. Одредбе уредбе омогућавају даваоцима да на законит начин додељују накнаду за обављање услуге од општег економског интереса и да не доделе прекомерну накнаду, што уједно даје сигурност и корисницима да неће морати да враћају ту прекомерну накнаду, тј. незаконито додељену државну помоћ.

Значај државне помоћи у облику накнаде је у томе што свака јединица локалне самоуправе или орган на републичком нивоу може, у оквиру своје надлежности, поверити одређеном учеснику на тржишту обављање услуге од општег економског интереса, која није комерцијална и која се не може пружити у складу са тржишним условима, као што су нпр. одређене комуналне услуге, а које су од значаја за сваког становника Републике Србије или одређене јединице локалне самоуправе.

Треба напоменути и то да све земље чланице ЕУ примењују идентична правила за доделу ове врсте помоћи, а све суседне државе које су у поступку приступања ЕУ, односно

које су постале чланице ЕУ (ЦГ, БИХ, ХР, СЛО) имале су исту обавезу уклађивања правила за доделу државне помоћи у облику накнаде.

Истичемо да Комисија за контролу државне помоћи која је надлежна за оцену усклађености државне помоћи у складу са Законом о контроли државне помоћи, само врши оцену да ли даваоци додељују помоћ у складу са правилима. Са друге стране, на Влади је да уврђује политику расподеле јавних средстава и њихову намену, тј. од ње зависи које услуге ће дефинисати као услуге од општег интереса и да ли ће се и колико државне помоћи додељивати за вршење тих услуга у складу са овом уредбом.

2. Кључна питања за утврђивање циљева

Обавеза усклађивања прописа из области државне помоћи садржана је у члану 74. ССП-а, а уједно представља и једно од мерила за отварање Преговарачког поглавља 8 - Политика конкуренције, са циљем успостављања пуноправног чланства Републике Србије у ЕУ које представља спољнополитички приоритет Републике Србије.

Осим испуњавања обавезе усклађивања, уредба ће утицати на јачање слободне конкуренције на тржишту, што ће утицати позитивно на потрошаче и на све грађане РС уопште.

3. Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

Поред наведеног решења разматрана је и опција измене постојеће Уредбе о правилима за доделу државне помоћи. Међутим, једанаест година искуства у примени је показало да је постојећа уредба тешка за примену и да је потребно усвојити нов концепт усклађивања, тј. донети посебну уредбу која би се тицала правила за доделу државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса. „Status quo” опција није разматрана јер у том случају дефинисани циљеви не би могли бити остварени. Такође, имајући у виду да је Законом о контроли државне помоћи предвиђено да услове и критеријуме усклађености државне помоћи ближе прописује Влада, другим прописом није могуће преношење наведених правила.

Није неопходно спровести институционално управљачко организационе мере да би се постигли циљеви доношења овог прописа, промена се не може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера, а проблем се може решити искључиво интервенцијом јавног сектора.

Ресурси за спровођење ове уредбе већ постоје, тј. оцену усклађености државне помоћи врши Комисија за контролу државне помоћи.

4. Кључна питања за анализу финансијских ефеката

Имајући у виду да се овим прописом дефинишу јасни услови и критеријуми за доделу државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса, као и дозвољени износи који се могу доделити, наведено ће довести до рационалнијег трошења јавних средстава и то усмереног на услуге које су од значаја за све грађане Републике Србије, или одређене јединице локалне самоуправе.

За спровођење ове уредбе није потребно обезбедити средства у буџету или из других извора финансирања, није потребно оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и неће бити утицаја на међународне финансијске

обавезе. Обуке државних службеника из редова давалаца ће бити потребне ради правилне примене правила, што је у плану да Комисија за контролу државне помоћи спроведе у наредном периоду, пре свега уз помоћ будућих пројеката који се финасирају из средстава ЕУ.

Имајући у виду да су странке у поступку пред Комисијом за контролу државне помоћи даваоци као надлежни органи на свим нивоима власти, а да Комисија не наплаћује накнаде, таксе и сл. приликом подношења пријава државне помоћи, следи да нема утицаја на расходе других институција.

5. Кључна питања за анализу економских ефеката

Уредба неће утицати на стварање додатних трошкова привреди, већ напротив, донеће корист у виду државне помоћи коју привредна друштва могу добити ради обављања услуге од општег интереса у неопходном обиму и квалитету. Доделом државне помоћи у складу са правилима омогућава се да се одређене услуге од значаја за друштво обављају на економски најисплативији начин уз одржавање одговарајућег квалитета и самим тим рационалнија потрошња буџета РС и јединица локалне самоуправе.

6. Кључна питања за анализу ефеката на друштво

Уредба неће утицати на додатне трошкове за грађане, имајући у виду да су циљне групе даваоци и корисници државне помоћи, нема негативног утицаја ни на једну групу популације посебно. Позитиван утицај се огледа у омогућавању пружања услуга свим грађанима без обзира на географску припадност на истоветан начин и уз најмање трошкове.

7. Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

Пропис нема специфичног утицаја на животну средину. Од давалаца државне помоћи зависи којим корисницима и за које услуге ће додељивати државну помоћ.

8. Кључна питања за анализу управљачких ефеката

Уредба не захтева увођење организационих, управљачких или институционалних промена. Већ је формирана Комисија за контролу државне помоћи као независна организација која оцењује постојање и усклађеност државне помоћи са правилима о додели државне помоћи. Комисија је формирана у складу са Законом о контроли државне помоћи, као и обавезама које проистичу из ССП-а али и још једног мерила за отварање Поглавља 8. Капацитети Комисије се све више јачају, нарочито кроз повећање броја запослених у Стручној служби. Са друге стране, даваоци су постојећи надлежни органи.

9. Кључна питања за анализу ризика

Приликом израде Нацрта уредбе Комисија за контролу државне помоћи, која преко Министарства финансија, као надлежног министарства, предлаже Влади доношење овог прописа, спровела је јавну консултацију. Комисија је на својој интернет презентацији дана 20. септембра 2021. године, објавила Јавни позив за учешће јавности у процесу

консултација и позвала стручну јавност и све заинтересоване грађане да доставе своје коментаре на Нацрт уредбе. Комисији нису достављени коментари, предлози, нити сугестије.